

GIDLIK FAOLIYATINING TURIZM IQTISODIYOTIDAGI TA`SIRI

Nematova Muslima Madaminjon qiz

Andijon davlat chet tillari instituti

gid hamrohligi va tarjimashunoslik yo`nalishi 3-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: Umaraliyeva Barchinoy

Annontatsiya: *Gidlik faoliyati turizm sohasida nafaqat xizmat ko`rsatish, balki mahalliy iqtisodiyotning rivojlanishiga sezilarli hissa qo`shadigan omil sifatida namoyon bo`ladi. Ushbu maqolada gidning iqtisodiy ahamiyati, turizm sohasidagi roli va mahalliy iqtisodiyotga ta`siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Gidlar faoliyati orqali bandlik darajasi oshadi, kichik va o`rta biznes subyektlari rivojlanadi, investitsiyalar jalb qilinadi va madaniy merosni saqlashga hissa qo`shiladi. Shu bilan birga, turizmning ekologik va ijtimoiy ta`sirlari ham ko`rib chiqiladi.*

Kalit so`zlar: *gid, turizm, iqtisodiy ta`sir, mahalliy iqtisodiyot, bandlik, kichik va o`rta biznes, infratuzilma, barqaror rivojlanish.*

Аннотация: *Гидческая деятельность проявляется в туристической сфере не только как предоставление услуг, но и как значимый фактор развития местной экономики. В данной статье научно анализируется экономическое значение гида, его роль в туристической отрасли и влияние на местную экономику. Через деятельность гида повышается уровень занятости, развиваются малые и средние предприятия, привлекаются инвестиции и содействуется сохранению культурного наследия. Также рассматриваются экологические и социальные последствия туризма.*

Ключевые слова: *гид, туризм, экономическое воздействие, местная экономика, занятость, малый и средний бизнес, инфраструктура, устойчивое развитие.*

Abstract: *Guiding activity in the tourism sector is manifested not only as a service provision but also as a significant factor in local economic development. This article provides a scientific analysis of the economic significance of guides, their role in the tourism sector, and their impact on the local economy. Guiding activity contributes to employment growth, development of small and medium enterprises, attraction of investments, and preservation of cultural heritage. The ecological and social impacts of tourism are also considered.*

Keywords: *guide, tourism, economic impact, local economy, employment, small and medium enterprises, infrastructure, sustainable development.*

GID FAOLIYATINING IQTISODIY ROLI

Gidlar turizm tizimida markaziy o‘rin tutadi. Ular sayyohlarni tarixiy, madaniy va tabiiy ob‘ektlar bilan tanishtiradi, ekskursiyalarni ilmiy va qiziqarli tarzda tashkil qiladi hamda sayohat jarayonini samarali boshqaradi. Shu orqali gidlar mahalliy xizmat ko‘rsatish sohalariga talab yaratadi. Turistlar gid yordamida ko‘proq joylarni ziyorat qiladi, turistik xizmatlardan keng foydalanadi va natijada mahalliy iqtisodiyotga sezilarli daromad keltiradi. Gidning faoliyati, shuningdek, turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi va uni tarmoq ichidagi strategik vosita sifatida namoyon qiladi.

BANDLIK VA ISH O‘RINLARINI YARATISH

Gidlik faoliyati to‘g‘ridan-to‘g‘ri va bilvosita ish o‘rinlarini yaratadi. To‘g‘ridan-to‘g‘ri bandlik mehmonxonalar, transport xizmatlari, restoranlar va ekskursiya xizmatlarida yuzaga keladi. Bilvosita bandlik esa mahalliy hunarmandchilik, oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish, turizmga xizmat ko‘rsatadigan yetkazib beruvchilar va kichik biznes subyektlari orqali ta‘minlanadi. Shu tarzda gidlar faoliyati mahalliy aholi bandligini oshiradi, turizm orqali kambag‘allikni kamaytirishga xizmat qiladi va iqtisodiy barqarorlikka hissa qo‘shadi.

KICHIK VA O‘RTA BIZNESNING RIVOJLANISHI

Gidlar mahalliy tadbirkorlikning rivojlanishiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatadi. Turistlarni hududdagi restoranlar, hunarmandchilik do‘konlari, madaniy obyektlar

va festivallarga jalb qilish orqali mahalliy biznes subyektlari daromad oladi. Mahalliy tadbirkorlar o'z mahsulot va xizmatlarini turizm talabiga moslashtirib, iqtisodiy foyda olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu tariqa gidning faoliyati mahalliy biznesning kengayishiga, iqtisodiy diversifikatsiya jarayonlariga va yangi innovatsion xizmatlar rivojlanishiga hissa qo'shadi.

INFRATUZILMA VA INVESTITSİYALAR

Turistlar sonining ortishi gidlar faoliyati orqali mahalliy infratuzilmaning rivojlanishiga turtki beradi. Ko'p sayyoh keladigan hududlarda yo'llar, transport tizimi, mehmonxonalar va turistik markazlar modernizatsiya qilinadi. Shuningdek, turizm sektori rivojlangan hududlarga xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb qiladi. Bu esa mahalliy iqtisodiyotga qo'shimcha daromad keltiradi, yangi ish o'rinlarini yaratadi va turizm bilan bog'liq biznes loyihalarini rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan gidning iqtisodiy ahamiyati aniq namoyon bo'ladi.

MADANIY MEROSNI SAQLASH VA EKOLOGIK MASALALAR

Gidlar sayyohlarni tarixiy va madaniy ob'ektlarga olib borish orqali madaniy merosni saqlashga hissa qo'shadi. Shu bilan birga, ko'plab sayyohlar tabiiy resurslar va infratuzilmaga bosim ko'rsatadi, bu esa ekologik muammolarni yuzaga keltiradi. Salbiy ta'sirlarni kamaytirish maqsadida ekoturizmni rivojlantirish, chiqindilarni qayta ishlash tizimini joriy etish va turizm mavsumiyligini kamaytirish zarur. Mahalliy aholi va tadbirkorlarni ekologik barqarorlik tamoyillariga rioya qilishga jalb etish gid faoliyatining iqtisodiy foydasini yanada oshiradi

BARQAROR TURIZM VA KELAJAK STRATEGIYALARI

Gidning iqtisodiy ahamiyatini maksimal darajada oshirish uchun barqaror rivojlanish strategiyalari ishlab chiqilishi muhim hisoblanadi. Bu strategiyalar ekoturizmni rivojlantirish, mahalliy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, infratuzilmani uzoq muddatli rejalar asosida rivojlantirish, turizm mavsumiyligini kamaytirish, investitsiyalarni jalb qilish va mahalliy aholi hamkorligini oshirishni o'z ichiga oladi. Shu orqali mahalliy iqtisodiy barqarorlik, ekologik muvozanat va

ijtimoiy foyda ta'minlanadi, gidning faoliyati nafaqat iqtisodiy, balki madaniy va ekologik rivojlanishga hissa qo'shadi.

XULOSA

Gidning iqtisodiy ahamiyati turizm sohasida beqiyosdir. U nafaqat turistlarga xizmat ko'rsatadi, balki mahalliy biznes, infratuzilma, madaniy meros va bandlikni rivojlantirishga hissa qo'shadi. Barqaror rivojlanish strategiyalarini qo'llash orqali gidning iqtisodiy samaradorligi oshadi, mahalliy aholi manfaatlari himoya qilinadi va hududning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligi ta'minlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. SMITH, M. K., & RICHARDS, G. (2020). *THE ECONOMICS OF TOURISM: THEORY AND PRACTICE*. ROUTLEDGE.
2. UNWTO (2022). *TOURISM AND LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT*.
3. HALL, C. M., & PAGE, S. J. (2019). *TOURISM AND ECONOMIC DEVELOPMENT*. PALGRAVE MACMILLAN.
4. DWYER, L., & FORSYTH, P. (2016). *INTERNATIONAL HANDBOOK ON THE ECONOMICS OF TOURISM*.
5. TOSUN, C. (2021). *SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN EMERGING ECONOMIES*. SPRINGER.
6. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI "TURIZM TO'G'RISIDA"GI QONUNI.
7. TURIZM ASOSLARI. O'QUV QO'LLANMA. TOSHKENT, 2021.
8. GIDLIK FAOLIYATI VA EKSKURSIYA METODIKASI. DARSLIK, TOSHKENT, 2022.